

Podrozdział 3.3

PROGNOZA I REALIZACJA STRATEGII W LATACH 2015-2016

Analizując dane przygotowane przez GOPS Bielsk Podlaski wynikające z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej w 2013 roku zaobserwowano, że liczba mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski sukcesywnie maleje, w roku 2013 zamieszkiwało gminę jedynie 7071 mieszkańców. **Prognozuje się nadal spadek liczby ludności.**

W okresie dwóch ostatnich lat zmalała liczba osób bezrobotnych, ale niestety wśród długotrwale bezrobotnych więcej jest osób długotrwale bezrobotnych. Na terenie gminy Bielsk Podlaski, dominuje tak zwane bezrobocie ukryte, które dotyczy gospodarstw rolnych o małym areale ziemi, które nie pozwala osobom na utrzymanie swoich rodzin, na poziomie minimum socjalnego. Nadal duża grupa ludzi ma problemy ze znalezieniem stałej pracy. Wpływ na polepszenie się sytuacji mieszkańców może mieć jedynie zmniejszenie się liczby osób korzystających z pomocy społecznej, ze względu na bezrobocie poprzez powstawanie nowych miejsc pracy. **Prognozowany jest również wzrost wskaźnika deprivacji lokalnej w stosunku do lat poprzednich.** Liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń wykazuje tendencję wzrostową w porównaniu do lat poprzednich, jednak wskaźnik procentowy udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców wskazuje na spadek liczby takich osób

Gmina Bielsk Podlaski nie ma możliwości utrzymania, jednocześnie istniejącej infrastruktury i zabezpieczenia finansowego w realizacji wielu niezrealizowanych zadań oraz pojawiających się ciągle nowych wynikających ze zmieniającej się sytuacji demograficznej tzn. starzenia się społeczeństwa.

Ze względu na wydłużanie się życia ludzkiego liczba osób, które muszą zostać umieszczone w Domach Pomocy Społecznej systematycznie rośnie. W 2011 roku w DPS – ach przebywało 20 osób natomiast w 2012 roku 17 osób a w 2013 16 osób. Szacuje się, że w 2014 roku przebywać będzie w Domach Pomocy Społecznej 20 osoby. .Zauważalna jest

znaczna tendencja wzrostu kosztu opłat za pobyt pensjonariuszy w domach pomocy społecznej spowodowana przede wszystkim wzrostem kosztów utrzymania w DPS oraz zwiększającą się liczbą umieszczanych osób. Koszty w większości ponosi gmina, pensjonariusze ponoszą odpłatność w wysokości 70% własnych dochodów. W 2013 roku gmina dopłacała średnio do pobytu mieszkańca DPS 2044 zł. Zaznaczyć należy jednak, że GOPS kieruje jedynie osoby, w przypadku których nie istnieją żadne możliwości zapewnienia usług w miejscu zamieszkania przez najbliższą rodzinę. Faktyczna grupa osób kwalifikujących się do pomocy jest znacznie większa. Od 2013 roku znacznie rozszerzyły się usługi opiekuńcze, w związku ze starzeniem się społeczeństwa i koniecznością zapewnienia opieki niezbędnej dla samotnych mieszkańców gminy.

Konieczny jest nadal wzrost usług opiekuńczych, pozwalających realizować ustawowe zadania.

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej nie ulegają zmianie, niestety nadal połowa świadczeniobiorców pomocy społecznej korzysta ze świadczeń z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby oraz z bezrobocia.

Liczba osób, które w roku oceny korzystały ze świadczeń pieniężnych w stosunku do lat poprzednich jest mniejsza, jednak wzrosła liczba osób, którym przyznano świadczenia niepieniężne.

Analizując powody przyznania pomocy zaobserwować **można sukcesywny wzrost liczby osób dotkniętych niemalże każdym problemem społecznym** tj. ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, bezradnością oraz alkoholizmem.

Prognozowany jest też nadal spadek przestępczości na terenie gminy, chociaż w okresie wolnym od nauki – wakacje – występuje wzrost zjawisk i wykroczeń będących udziałem młodzieży, często po spożyciu alkoholu.

Utrzymuje się tendencja do izolacji osób starszych, samotnie mieszkających i osób niepełnosprawnych. Występuje też brak na terenie gminy instytucji, która świadczyłaby osobom tego potrzebującym już w niedługim prawdopodobnie czasie usługi całodobowe.

Nadal nie prognozowany jest w gminie rozwój instytucji pomocy społecznej. W małej gminie trudno jest stworzyć dom pomocy społecznej oraz ośrodek wsparcia dla osób tego potrzebujących, ponieważ w związku z niewielką ilością osób potrzebujących takiego rodzaju wsparcia koszty związane z utworzeniem oraz utrzymaniem tychże placówek byłyby niewspółmierne do potrzeb.

Głównymi problemami zdrowotnymi mieszkańców są nadal:

- choroby układu krążenia w tym: nadciśnienie tętnicze, niedokrwienne choroba serca (zawały), udary mózgu,
- cukrzyca,
- choroby tarczycy,
- choroby układu oddechowego,
- choroby układu mięśniowo-kostnego (reumatyczne),
- nowotwory.

Dopóki nie będzie więcej działań profilaktycznych w gminie prognozowana jest tendencja stała i utrzymująca się.

Na podstawie przedstawionych w niniejszym OZPS danych i analizy sytuacji nasuwają się następujące wnioski dotyczące potrzeb w zakresie pomocy społecznej, w tym konieczności:

- ➔ Zdecydowana większość osób korzystających z pomocy społecznej wymaga wsparcia z powodu ubóstwa i bezrobocia. Należałoby podjąć wszelkie możliwe działania mające na celu zwiększenie miejsc pracy.
- ➔ Stan zdrowia korzystających z pomocy społecznej, o czym świadczy liczba osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, jest niepokojącym zjawiskiem. Długotrwała choroba w wielu przypadkach prowadzi do orzeczenia niepełnosprawności, a tym samym wzrasta liczba wypłacanych zasiłków stałych, ponieważ w większości wypłacane są z powodu niezdolności do pracy, a nie z tytułu wieku emerytalnego
- ➔ Rodziny niepełne oraz wielodzietne, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niepełnych wymagają wsparcia ze strony pomocy społecznej.
- ➔ Wzrost skali zjawiska przemocy powoduje konieczność intensyfikacji działań Zespołu Interdyscyplinarnego, zwiększenia mobilności ZI, inicjowania działań w środowisku z uwzględnieniem działań interwencyjnych, prowadzenia działań informacyjnych w środowisku o możliwościach uzyskania pomocy.
- ➔ Poważnym problemem w gminie jest brak możliwości zakupu posiłku dla osób tego pozbawionych (nie dotyczy to uczniów szkół i dzieci uczęszczających do przedszkola). Nie zawsze udzielenie pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności jest pożądanym rozwiązaniem, zdecydowanie lepszym jest możliwość zakupu gorącego posiłku. Ponadto jest to zadanie gminy

o charakterze obowiązkowym.

- ➔ Zwiększenie wydatków na domy pomocy społecznej. Tendencja wzrostu kosztów utrzymania w Domach Pomocy Społecznej oraz zwiększająca się liczba osób powoduje zwiększone wydatki na ten cel. Koszty w większości ponosi gmina, pensjonariusze ponoszą 70% własnych dochodów. W obliczu starzenia się społeczeństwa i wydłużania długości życia, coraz więcej osób wymaga pomocy w formie umieszczenia w domach pomocy społecznej.
- ➔ Zwiększenie wydatków na usługi opiekuńcze. Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która ich potrzebuje. Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w codziennych zajęciach, takich jak robienie zakupów, sprząatanie, gotowanie, załatwianie spraw w urzędach.
- ➔ Zapotrzebowanie środków na asystenta rodziny. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887, Nr 288, poz. 1690, z 2012 r. poz. 579, poz.1519) nakłada na gminę zatrudnienie asystentów rodziny.

Koordynator strategii po analizie danych z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej ustalił, że harmonogram celów i zadań na lata 2015-2016 powinien być zaktualizowany i systematycznie wdrażany zgodnie z zadaniami w nim zapisanymi.

System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych została poddana przeglądowi oraz aktualizacji. Na podstawie analizy dokonano zapisów w tabeli realizacji strategii w obszarze realizacji celów.

Prezentuje je poniższa tabela:

REALIZACJA CELU I:

**WZMOCNIENIE GMINNEGO SYSTEMU POMOCY I INTEGRACJI –
USAMODZIELNIANIE I WYRÓWNYWANIE SZANS SPOŁECZNYCH OSÓB,
RODZIN I GRUP NAJSŁABSZYCH**

LP	CELE SZCZEGÓLOWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	RAMY FINANSOWE	WSKAŹNIKI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Stać diagnoza środowiska osób wymagających wsparcia i organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych	Realizacja usług asystenta rodziny	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Pełna realizacja zadania, zadowolenie, usamodzielnia się podopiecznych, pozyskanie usług asystenta. Realizacja Programu Wspierania Rodziny w gminie	<u>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</u> , grupy nieformalne, pomocowe, ngo
2.	Wspieranie rodzin wielodzietnych	Realizacja Karty Dużej Rodziny	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Udział i liczba rodzin uczestniczących,	Urząd Gminy
3.	Motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	Praca ciągła w GOPS	Bezinwestycyjne	Dokumenty gminne, kontrakty. Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie patologii	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Pomocy Rodzinie, <u>zespół interdyscyplinarny</u>
4.	Zabezpieczenie usług opiekuńczych osobom starszym w miejscu zamieszkania.	Prowadzenie usług opiekuńczych na terenie gminy.	Budżet gminy Fundusze pomocowe	Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób starszych, wzrost zatrudnienia lub nowe usługi społeczne , liczba usług	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, <u>Urząd Gminy</u> , firmy i ngo
5.	Współpraca z rodziną osób starszych i niepełnosprawnych	Praca ciągła 2015-2016	Bezinwestycyjne	Pełna realizacja zadania, dokumenty spotkań, współpracy	<u>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</u> , UG, ngo, grupy nieformalne, zespół interdyscyplinarny
6.	Zapewnienia aktywnego uczestnictwa osób starszych, niepełnosprawnych, ubogich w życiu społeczności lokalnej (zapewnienie środka	Realizacja projektów celowych na rzecz osób starszych	Fundusze pomocowe PFRON, PROW, samorząd województwa	Ograniczenie ubóstwa i izolacji, ilość imprez, wzrost liczby osób biorących udział, inne grupy docelowe	Urząd Gminy, <u>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</u> , ngo, grupy nieformalne,

	transportu)				
7	Tworzenie grup samopomocowych, grup sąsiedzkich i grup wsparcia	Prowadzenie grupy wsparcia	Fundusze pomocowe, PEFRON i PCPR	Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych, liczba grup, częstotliwość spotkań, ograniczenie izolacji społecznej grup najsłabszych,	GOPS ,PFRON i PCPR , grupy
8.	Wspieranie osób niepełnosprawnych	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób niepełnosprawnych	Fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej osób niepełnosprawnych, ilość działań, dokumentacja	Urząd Gminy , Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ngo. Grupy nieformalne
9	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, interwencyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Funkcjonowanie grupy terapeutycznej. Realizacja zadań rokrocznie Programu profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Fundusze gminne, wojewódzkie	Zatrudnienie lub przeszkolenie terapeuty, prowadzenie grup terapeutycznych, wsparcia	Urząd Gminy i GOPS , gminna komisja , grupy nieformalne
10	Prowadzenie zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie	Prowadzenie zespołu i grup roboczych minimum raz w kwartale	Fundusze gminne, wojewódzkie	Efektywne rozwiązywanie spraw problemowych, dokumentacja ze szkolenia i pracy zespołu, wzrost aktywności społecznej	Urząd Gminy i GOPS , gminna komisja, grupy nieformalne, CPR,
11.	Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.	Realizacja projektów na rzecz bezrobotnych przez GOPS i PUP.	Budżet gminy fundusze pomocowe	Zmniejszenie liczby bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.	Urząd Gminy, OPS , zespoły interdyscyplinarne
12.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami promującymi na	Stale, kontakty min raz w m-cu, udział w spotkaniach wspólnych min raz w roku.	Bezinwestycyjne	Ograniczenie liczby bezrobotnych, dokumenty współpracy,	Urząd Gminy , PUP, CPR, zespół

	rzecz bezrobotnych w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia				
13	Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie i zatrudnianie specjalistów na potrzeby gminnej społeczności.	Udział w szkoleniu min 1 osoby z gminy w każdym roku	Fundusze gminne, pomocowe, wojewódzkie	Wzrost liczby zatrudnionych/realizujących zadania specjalistów, ilość szkoleń, nowe innowacyjne usługi społeczne	<u>Urząd gminy</u>
14	Szerzenie idei wolontariatu .	Prowadzenie działań wolontarystycznych na rzecz mieszkańców	Fundusze gminne, pomocowe, wojewódzkie	Nowe usługi społeczne, wysoka aktywność społeczna, identyfikacja osób młodych	Urząd Gminy, <u>szkoły</u> , OPS, CPR, grupy nieformalne

REALIZACJA CELU II:

ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI, DOSTĘPNOŚCI I OFERTY EDUKACYJNEJ, PROGRAMÓW PROFILAKTYKI ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE OPIEKI NAD OSOBAMI ZALEŻNYMI I POTRZEBUJĄCYMI (DZIECI, OSOBY STARSZE, NIEPEŁNOSPRAWNE)

LP.	CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	RAMY FINANSOWE	WSKAŹNIKI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Modernizacja i wyposażenie bazy oświatowych, rekreacyjnych i kulturalnych.	Zadanie stałe, min raz w roku	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza, nowoczesnie wyposażona	<u>Urząd gminy</u> , jst, szkoły
2.	Alternatywne formy wychowania przedszkolnego z zabezpieczeniem placu	Projekt Modernizacja oddziałów przedszkolnych	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba form, ilość dzieci uczestniczących, ilość rodziców, place	Urząd Gminy, szkoły, grupy, osoby fizyczne, <u>ngo-partnerstwo</u>

	zabaw i aktywności rodziców dzieci korzystających z oferty.	funkcjonujących w szkołach w Gminie Bielsk Podlaski od 2014-2015 rok. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Kącik Malucha” w Proniewiczach		zabaw, dokumentacja projektowa	
3.	Likwidacja barier architektonicznych w gminie	Zadanie stałe, min jedno w każdym roku 2015-2016	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Aktywność osób niepełnosprawnych i chorych, dokumentacja, wizualizacja gminy	Urząd Gminy, Oświata, PFRON, samorząd powiatu
4.	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej mieszkańców	Przygotowanie oferty 2015, wdrożenie projektów od 2016	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo, ilość szkoleń, ofert, ilość uczestników,	Urząd Gminy, Oświata, instytucje szkoleniowe, zespoły, CKNO
5.	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych, w tym programu przeciwdziałania przemocy	Realizacja zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych, Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ilość i rodzaj programów	Urząd Gminy, Oświata CPR, CKNO, zespół interdyscyplinarny
6	Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny	Przygotowanie oferty w 2015 roku, pozyskanie środków z budżetu .	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych integracja środowiska	Urząd Gminy, Oświata, ośrodki kultury.
7	Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i	Negocjacje dot	Bezinwestycyjne	Większa dostępność	Urząd Gminy, Sluzba

	ciągłości świadczeń zdrowotnych	zwiększenia kontraktu w 2015	e	do usług medycznych	Zdrowia
8.	Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa (w tym: w ruchu pieszym bezpieczna droga do szkoły) .	Zadanie ciągle, min 1 raz w roku	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, wzrost poczucia bezpieczeństwa, 90% dzieci brało udział w szkoleniach	Szkoła i Policja, zespoły
9	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej w gminie	Realizacja kolejnych inwestycji gminnych zgodnie z planem.	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wzrost liczby chodników, lamp i oświetlenia, poprawa dojazdu dzieci do szkół, wzrost poczucia bezpieczeństwa	Urząd Gminy, instytucje gminne

REALIZACJA CELU III:

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, INTEGRACJA, AKTYWNOŚĆ I UDZIAŁ W ŻYCIU KULTUROWYM GMINY

LP.	CELE SZCZEGÓLWE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	RAMY FINANSOWE	WSKAŹNIKI	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Promowanie rękodzieła i innych umiejętności osób starszych polegających na przekazywaniu tych umiejętności młodemu pokoleniu.	Zadanie ciągle, min 3 spotkania w roku	Fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, liczba promocji, ilość podmiotów zaangażowanych	Wiejski Ośrodek Kultury GOPS
2.	Edukacja regionalna, agroturystyczna w społeczności lokalnej.	Organizacja min 1 szkolenia w roku,	Fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, liczba szkoleń, ilość podmiotów zaangażowanych, wzrost wiedzy i kompetencji w społeczności	Urząd Gminy, instytucje szkoleniowe
3/4	Kontynuacja i innowacja gminnego kalendarza imprez kulturalnych i sportowych.	Wprowadzanie min 1 nowego	Budżet gminy, fundusze	Wydany kalendarz, promocja imprez, wzrost aktywności i	Urząd Gminy, Oświata, WOK,

	Tworzenie nowych przedsięwzięć kulturalnych o znaczeniu lokalnym i regionalnym, m.in. organizacja cyklicznych imprez/targów	wydarzenia w roku.	pomocowe	liczby osób zaangażowanych Promocja produktów lokalnych, twórców, grup, ilość imprez, ilość osób uczestniczących	<u>zespoły ludowe,</u> <u>twórcy</u>
5	Organizacja spotkań dla mieszkańców ze znanymi ludźmi sztuki, kultury, literatury i polityki.	Min raz w roku	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wzrost aktywności mieszkańców	<u>WIEJSKI Ośrodek Kultury,</u> <u>GOPS</u>
6.	Działania zmierzające do ożywienia czytelnictwa wśród dorosłych, dzieci i młodzieży.	Min 1 kampania/konkurs w każdym roku	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wzrost aktywności mieszkańców, liczba spotkań, imprez, osób,	Urząd Gminy, Oświata, <u>WOK,</u> twórcy, zespoły
7.	Działalność promocyjno-wydawnicza poświęcona możliwościom turystycznym na terenie gminy.	Opracowanie i publikacja wydawnictwa w 2015 roku;	Budżet gminy, fundusze pomocowe PROW	Materiały promocyjne, wzrost tożsamości i identyfikacji z gminą, kampanie	Urząd Gminy, Oświata, <u>WOK,</u> instytucje, twórcy, zespoły
8	Organizacja i prowadzenie świetlic wielofunkcyjnych, miejsc spotkań mieszkańców,	Zadanie stałe	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Ilość świetlic, programów, miejsc spotkań, uczestników, wzrost aktywności w spędzaniu czasu wolnego	<u>Urząd Gminy,</u> Oświata, WOK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
9	Edukacja liderów młodzieżowych, środowiskowych, społeczności w zakresie partycypacji społecznej.	Stworzenie listy liderów w 2015, planowanie edukacji od 2015 roku, min 1 działanie na rzecz liderów w roku/ zlecenie zadania ngo	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Identyfikacja i wzrost kompetencji liderów, określenie ich liczby, liczba szkoleń,	<u>Urząd Gminy,</u> Oświata, WOK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
10	Systemowe wsparcie grup nieformalnych, ngo, twórców i zespołów ludowych na terenie gminy	Ogłaszanie konkursów dla ngo min 1 raz w roku;	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Identyfikacja liczby i rodzajów grup, wzmocnienie ich pracy i kompetencji, wsparcie	Urząd Gminy, Oświata, <u>WOK,</u> instytucje szkoleniowe, twórcy,

		wsparcie min 3 wydarzeń ludowych przez partnerstwo gminne		finansowe, partnerstwa, liczby, dokumenty	zespoły, rady sołeckie, sołectwa
11	Promocja przedsiębiorczości i aktywności lokalnej : wsparcie (doradcze, finansowe) tworzonych małych firm usługowych, rolniczych, rękodzielniczych na terenie gminy.	Uruchomienie partnerstw, współpracy w 2015; wdrożenie wspólnych projektów od 2016r.	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Liczba projektów, pozyskanych środków, istnienie doradztwa- liczba osób i godzin świadczenia pomocy, dokumentacja	Urząd Gminy, Oświata, WOK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
12	Wizualizacja regionalna gminy, promocja tradycji i produktów lokalnych	Opracowanie wizualizacji w 2015, promocja od 2015/2016 na stronie WWW i produktach lokalnych.	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wypromowanie identyfikacji lokalnej i regionalnej, istnienia loga i produktów, ulotek, stron www	Urząd Gminy, WOK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa

Realizacja zadań odbywać się będzie również poprzez wdrożenie zapisów i działań Programów Gminnych:

1. Programu Profilaktyki i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych;
2. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ;
3. Programu Wspierania Rodziny

oraz innych programów i projektów celowych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej.

